Hawdd ei Ddeall

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Datganiad Ansawdd ar gyfer Pobl ag Anabledd Dysgu

Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn cydweithio i wneud bywydau pobl ag anabledd dysgu yn well.

2026

Sut i ddefnyddio'r ddogfen yma

Dyma fersiwn hawdd ei ddeall o: **Datganiad Ansawdd ar gyfer Pobl ag Anabledd Dysgu.**

Efallai y byddwch chi angen help i'w ddarllen. Gofynnwch i rywun rydych chi'n ei adnabod i'ch helpu.

Mae'r geiriau mewn **ysgrifen glas trwm** yn gallu bod yn anodd eu deall. Mae beth maen nhw'n feddwl ar **dudalen 29**.

Am ragor o wybodaeth am y ddogfen yma, cysylltwch gyda:

Ebost: LearningDisabilityPolicy@gov.wales

Hawdd ei Ddeall Cymru
Easy Read Wales

Mae Hawdd ei Ddeall Cymru a Phobl yn Gyntaf Cymru Gyfan wedi gwneud y ddogfen yma yn Hawdd ei Ddeall gan ddefnyddio **Photosymbols**. I ddweud wrthyn ni beth rydych chi'n ei feddwl am y fersiwn hawdd ei ddeall yma, cliciwch yma.

Cynnwys

Ynglŷn â'r ddogfen hon 4

Y Safonau 6

Sut olwg ddylai fod ar wasanaethau da 6

Diogel 9

Amserol 10

Effeithiol 11

Effeithlon 11

Cyfiawn 12

Canolbwyntio ar y Person 15

Galluogwyr - beth sydd ei angen i wneud i hyn ddigwydd. 17

Y camau nesaf 28

Geiriau anodd 29

Ynglŷn â’r ddogfen hon

Dyma fersiwn hawdd ei darllen o’r **Datganiad Ansawdd ar gyfer Pobl ag Anabledd Dysgu**.

Mae **datganiad ansawdd** yn ddisgrifiad o sut olwg fydd ar wasanaeth da i grŵp o bobl neu wasanaeth.

Pwrpas y **Datganiad Ansawdd** yw gwneud iechyd a gofal cymdeithasol yn well i bobl ag anableddau dysgu yng Nghymru.

Mae pobl ag anableddau dysgu yn aml yn wynebu problemau wrth gael y gofal maen nhw ei angen. Mae'n bosib bod eu hiechyd nhw'n waeth a'u bywydau'n fyrrach.

Mae Llywodraeth Cymru eisiau i bawb sydd ag anableddau dysgu gael yr un cyfleoedd bywyd â phobl heb anableddau dysgu.

Sut olwg ddylai fod ar wasanaethau da

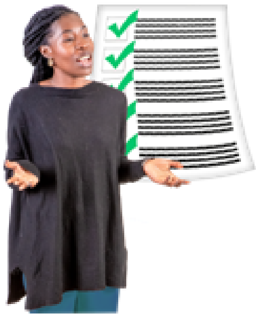

Mae'r Safonau yn rhestr o'r hyn y dylai pobl ag anableddau dysgu ei ddisgwyl gan wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

Gallwch ddarllen mwy am bob un o'r safonau yn y tudalennau nesaf.

Dylech ddisgwyl i wasanaethau iechyd a gofal fod yn:

- **Diogel**

- **Amserol**

  Pan fyddwch chi eu hangen, heb orfod aros.

- **Effeithiol**

  Yn gwneud beth maen nhw i fod i'w wneud.

- **Effeithlon**

  Heb wastraffu arian nag amser.

- **Cyfiawn**

  Yn deg i bawb.

- **Canolbwyntio ar y Person**

  Wedi'u cynllunio o gwmpas eich anghenion a beth sy'n bwysig i chi.

Diogel

- Rhaid i wasanaethau wybod a deall beth yw anghenion pobl ag anableddau dysgu.

- Bydd gwasanaethau'n deall:
  - Sut i gadw pobl yn ddiogel.
  - Sut i osgoi marwolaethau cynnar.
  - Sut olwg sydd ar fyw bywyd da i bobl ag anableddau dysgu.

Amserol

- Bydd gwasanaethau'n darganfod yn gyflym a oes gan rywun anabledd dysgu.

- Bydd gwasanaethau'n cynnig gwybodaeth a **sgrinio** i helpu ag atal pobl ag anableddau dysgu rhag mynd yn sâl.

Mae **sgrinio** yn meddwl profion sydd yn cael eu cynnig i bobl er mwyn canfod afiechydon neu glefydau'n gynnar. Mae **sgrinio'r** fron a **sgrinio'r** coluddion yn enghreifftiau o hyn.

- Mae pobl gydag anableddau dysgu yn gallu cael cymorth arbenigol gan iechyd a gofal cymdeithasol. Ar unrhyw oedran, a pan rydych chi ei angen.

Effeithiol

- Bydd gofal o’r un ansawdd ar draws Cymru.

- Bydd gwasanaethau iechyd a gofal yn cydweithio fel un gwasanaeth.

- Bydd gwasanaethau’n eich helpu i fyw’r bywyd rydych chi a’ch teulu ei eisiau.

Effeithlon

- Bydd gwasanaethau’n darparu beth rydych chi ei angen heb wastraffu amser nag arian.

Cyfiawn

- Bydd gwasanaethau **eiriolaeth** yn cael eu darparu. Bydd **eiriolaeth** yn eich helpu chi:
  - I ddweud beth rydych chi ei eisiau.
  - I wybod beth yw eich hawliau.
  - I wneud penderfyniadau am eich bywyd.

Mae **eiriolaeth** yn meddwl siarad drosoch eich hun neu gael rhywun arall i siarad drosoch chi.

- Bydd gwybodaeth am ba wasanaethau y gallwch eu cael yn **hygyrch**.

Mae **hygyrch** yn meddwl gallu cael ei ddefnyddio gan unrhyw un.

- Bydd gwasanaethau'n hyrwyddo hawliau heb **gamwahaniaethu** yn erbyn pobl anabl.

Mae **camwahaniaethu** yn meddwl trin rhywun yn wahanol, yn aml mewn ffordd wael, oherwydd nodwedd sydd gan y person. Er enghraifft, hiliaeth oherwydd ethnigrwydd person.

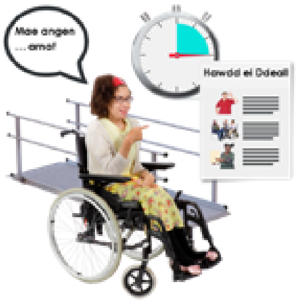

- Bydd gwasanaethau'n newid sut maen nhw'n gwneud pethau i'w gwneud hi'n haws i chi. Maen nhw'n galw hyn yn **addasiadau rhesymol**.

Mae **addasiadau rhesymol** yn meddwl gwneud newidiadau fel ei bod hi'n haws i rywun ddefnyddio rhywbeth. Er enghraifft, ramp ar gyfer defnyddiwr cadair-olwyn neu wybodaeth hawdd ei ddeall.

- Bydd y gwasanaethau o'r un ansawdd ble bynnag rydych chi'n byw yng Nghymru.

Canolbwyntio ar y Person

- Byddwch chi'n rhan o benderfyniadau am eich bywyd.

- Gallwch chi benderfynu a ydych chi eisiau i'ch teulu fod yn rhan o benderfyniadau am eich bywyd.

- Bydd symud lle neu wasanaethau wedi'u trefnu'n dda ac yn seiliedig ar eich dewisiadau.

- Bydd gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn gweithio fel un gwasanaeth wrth gynllunio. Byddant yn cynnwys pobl sy’n defnyddio gwasanaethau wrth gynllunio. Maen nhw’n galw hyn yn **gyd-gynhyrchu**.

Mae **cyd-gynhyrchu** yn meddwl gweithio gyda’n gilydd i nodi problem a dod o hyd i’r atebn.

Galluogwyr - beth sydd ei angen i wneud i hyn ddigwydd

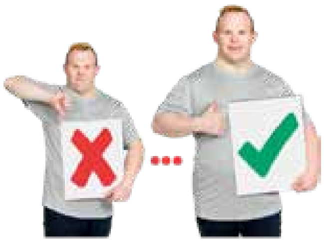

Galluogwyr yw'r pethau y bydd gwasanaethau eu hangen i wella ansawdd iechyd a gofal cymdeithasol.

Gallwch ddarllen mwy am y galluogwyr yn y tudalennau nesaf.

Y galluogwyr yw:

- **Arweinyddiaeth**

  Pwy sydd 'wrth y llyw'.

- **Gweithlu**

  Staff cyflogedig, gwirfoddolwyr a phobl eraill sy’n gweithio ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.

- **Diwylliant**

  Y ffordd y mae gwasanaethau’n meddwl ac yn ymddwyn.

- **Gwybodaeth**

  Beth sy’n gweithio a beth sydd ddim yn gweithio.

- **Dysgu, Gwella ac Ymchwil**

  Sut y bydd gwasanaethau’n dysgu ac yn defnyddio gwybodaeth i wella.

Arweinyddiaeth

- Bydd arweinwyr wedi'u henwi ar draws gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol i bobl ag anableddau dysgu.

- Bydd iechyd a gofal cymdeithasol yn cyfathrebu â'i gilydd ac yn gwybod at bwy i droi os aiff rhywbeth o'i le.

- Bydd yna dîm anabledd dysgu ar gyfer Cymru gyfan. Byddan nhw'n gwirio bod gwasanaethau'n dda ac yn eu helpu i wella.

- Bydd Gweinidogion Llywodraeth Cymru a Bwrdd yn gwneud yn siŵr bod gwasanaethau arbenigol a gwasanaethau eraill yn defnyddio'r **Datganiad Ansawdd** hwn.

- Bydd yna gynllun ar gyfer pan fydd arweinydd yn gadael. Bydd arweinwyr newydd yn cael eu hyfforddi ac yn gwybod am bobl ag anableddau dysgu.

Gweithlu

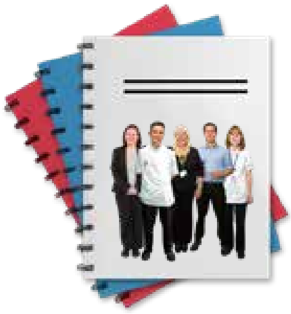

- Bydd cynllun i wneud yn siŵr bod digon o weithwyr.

- Bydd gweithwyr yn cael eu hyfforddi.

- Fe fyddwch chi’n gallu cael cymorth arbenigol ym mhob rhan o Gymru.

- Fe fydd gwirfoddolwyr, elusennau a gofalwyr di-dâl yn cael eu cynnwys yn y cynllun gweithle.

Diwylliant

- Mae Cymru eisiau arwain y byd yn y gefnogaeth mae'n ei rhoi i bob person ag anableddau dysgu.

- Bydd iechyd a gofal cymdeithasol yn sicrhau bod eu gwasanaethau'n gweithio i bobl ag anableddau dysgu sy'n perthyn i gymunedau:
  - Du, Asiaidd neu leiafrifol
  - LHDTC+
  - Crefyddol
  - O wlad neu ddiwylliant gwahanol

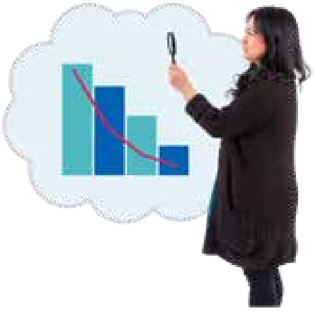

- Bydd gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn dysgu o **ymchwil** a dod o hyd i ffyrdd gwell o wneud pethau.

Mae **ymchwil** yn meddwl ffordd wyddonol o ofyn cwestiwn a darganfod yr ateb.

Gwybodaeth

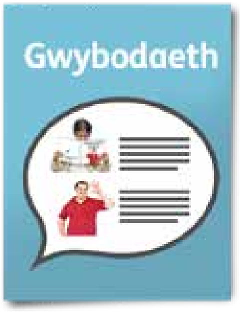

- Bydd gwybodaeth yn llywio penderfyniadau a sut i wneud pethau.

- Bydd iechyd a gofal cymdeithasol yn cyhoeddi **data** yn rheolaidd. Bydd hyn yn helpu gwasanaethau i ddysgu beth sy'n gweithio a beth sydd ddim yn gweithio.

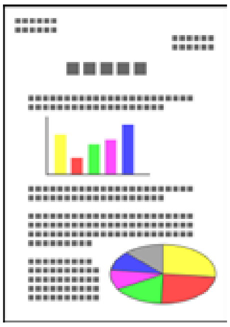

Mae **data** yn meddwl gwybodaeth sy'n cynnwys rhifau a ffeithiau. Er enghraifft, gallai **data** iechyd a gofal cymdeithasol gynnwys nifer y bobl sy'n defnyddio gwasanaeth, eu hoedran, eu hanghenion a pha gymorth maen nhw'n ei gael.

- Nid yw'r systemau cyfrifiadurol y mae iechyd a gofal cymdeithasol yn eu defnyddio nawr yn gweithio gyda'i gilydd.

Bydd gwasanaethau'n gweithio tuag at system newydd i bawb.

Hyd nes y bydd hyn yn digwydd, bydd iechyd a gofal cymdeithasol yn creu gwybodaeth gyda'i gilydd.

Dysgu, Gwella ac Ymchwil

- Bydd Cymru'n chwilio am ffyrdd newydd o wneud pethau ac yn rhannu hyn gyda gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ledled Cymru.

- Bydd gwasanaethau'n siarad â phobl ag anableddau dysgu a'u teuluoedd i ddysgu beth y gellir ei wneud yn well.

- Bydd yna gynllun ar gyfer **ymchwil**.

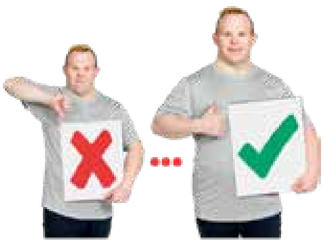

- Bydd **ymchwil** yn cael ei ddefnyddio i wella gwasanaethau.

Gwneud yn siŵr bod pawb yn gweithio gyda'i gilydd

Bydd pob gwasanaeth iechyd a gofal cymdeithasol yn deall y ffordd newydd o gydweithio i wneud pethau'n well.

Bydd y ffordd newydd o gydweithio yn cynnwys:

- Cefnogaeth i weithio gyda'i gilydd.

- Gweithio gyda'i gilydd i weld a yw pethau'n gwella.

- Gwneud yn siŵr bod arian yn cael ei ddefnyddio yn y ffordd orau.

- Gwneud penderfyniadau gyda'i gilydd.

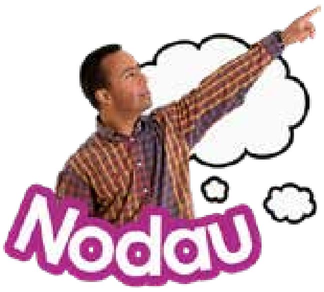

- Bod â'r un amcanion.

Y camau nesaf

- Penaethiaid y GIG ac awdurdodau lleol ym mhob ardal o Gymru fydd yn cadw llygad ar wneud y newidiadau hyn yn eu hardaloedd.

- Byddan nhw'n ysgrifennu cynllun er mwyn gwneud i'r Datganiad Ansawdd ddigwydd. Bydd y cynllun yn dweud:
  - Pwy fydd yn gwneud pethau.
  - Pryd fyddan nhw'n digwydd.
  - Sut fyddan nhw'n cael eu gwneud.

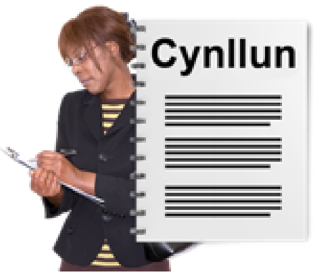

- Bydd y cynllun yn cael ei wirio i wneud yn siŵr bod newidiadau'n digwydd.

Geiriau anodd

Addasiadau rhesymol

Gwneud newidiadau fel ei bod hi’n haws i rywun ddefnyddio rhywbeth. Er enghraifft, ramp ar gyfer defnyddiwr cadair-olwyn neu wybodaeth hawdd ei darllen.

Camwahaniaethu

Trin rhywun yn wahanol, yn aml mewn ffordd wael, oherwydd nodwedd sydd gan y person. Er enghraifft, hiliaeth oherwydd ethnigrwydd person.

Cyd-gynhyrchu

Gweithio gyda’n gilydd i nodi problem a dod o hyd i’r ateb.

Data

Gwybodaeth sy’n cynnwys rhifau a ffeithiau. Er enghraifft, gallai data iechyd a gofal cymdeithasol gynnwys nifer y bobl sy’n defnyddio gwasanaeth, eu hoedran, eu hanghenion a pha gymorth maen nhw’n ei gael.

Datganiad Ansawdd

Mae datganiad ansawdd yn ddisgrifiad o sut olwg fydd ar wasanaeth da i grŵp o bobl neu wasanaeth.

Eiriolaeth

Siarad drosoch eich hun neu gael rhywun arall i siarad drosoch chi.

Hygyrch

Yn gallu cael ei ddefnyddio gan unrhyw un.

Sgrinio

Profion a gynigir i bobl er mwyn canfod afiechydon neu glefydau'n gynnar. Mae sgrinio'r fron a sgrinio'r coluddion yn enghreifftiau o hyn.

Ymchwil

Ffordd wyddonol o ofyn cwestiwn a darganfod yr ateb.

Photosymbols®
Publisher Licence 403527247